

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadévaltalban évről-évre:
 Egész évre — 18 kor.
 Negyedévre — 4 c.
 Helyben házhoz hozva:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 c.
 Vidékre postán küldve:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 c.

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 szombat utáni napok kivételével

Beiratkoztató és kiadévaltal:
 Nagyvárad, Apáczka-utca 8.

A szerkesztőség kizárólag visszadási
 vagy megfűzésre nem vállalkozik.

Hirdetések és hirdetések a
 kiadévaltalban intézendők.

Helyes cím: 8. sz. utca.

NAGYVÁRAD, márcz. 30.

✦ Zajnay János

1830—1903.

Szent László káptalanának gyászát hirdeti a székesegyház nagyharangjának bánatos hangzó szava: a nagyprépost után legrégebbi kanonok, *Zajnay János* vasárnap délelőtt befejezte földi pályáját.

Nem született magyarnak, felvidéki tót szülőktől származott, de a magyar tanügynek lett munkása s a magyarországi kath. egyháznak előkelő javadalmasa.

Eredetileg az esztergomi egyházmegyének volt tagja, melynek címére 1854 július 27-én lett pappá szentelve.

A lelkeskedés terén keveset működött, *Csolnokon* volt lelkeshelyettes, hol azonban egy évet sem töltött, hanem az ezen időben nagy hírné *nagyszombati* főgymnáziumnak lett tanára. Itt sem maradt sokáig. 1856-ban már *Esztergomban* alkalmazta őt Sczitovszky primás mint képezdei tanárt és reáliskolai hittanárt. A praeporandának csakhamar igazgatója lett. *Esztergomban* hamar közkedveltté lett a fiatal tanár, kinek buzgólkodása létesítette az esztergomi kath. legényegyletet, melynek elnöke lett.

Életére döntő befolyással volt *Esztergomban* az a körülmény, hogy megkedvelte őt *Lápoócik* István, ki ez időben esztergomi kanonok volt s 1869-ben várad-i püspökké nevezetvén, magával hozta őt mint titkárát. *Nagy-Váradra* s egy év múlva már — 1870-ben — kanonokká nevezette ki őt. Néhány évig még mint oldalkanonok és irodaigazgató a püspöki udvarban maradt. 1872-ben Ker. Sz.

Jánosról nevezett várad-hidi cz. prépost lett, 1877-ben pedig egyházmegyei tanfelügyelő.

Több mint másfél évtizedig állott az egyházmegyei tanügy élén, igazgatója volt a tanítónő képezdének, elnöke a kath. tanítók egyletének. Egyházmegyei tanfelügyelői tisztelettel 1894-ben mentette őt fel Schlauch bibornok.

A tanügy terén szerzett érdemei elismerésül 1893-ban a királytól a III. oszt. vaskoronarendet kapta, a pápa ő Szentsége pedig praelátussá nevezte ki.

Jóltevője volt az Erzsébet nőegyleti árvaháznak és a városi árvaháznak, de nevét, emléket igazán az a 10,000 koronás alapítvány őrzi meg egyházmegyénkben, amelynek kamataiból évenként népmissiókat tartanak az egyházmegye más és más plebániáján. Alig van alapítvány, amely több és nemesebb gyümölcsöt teremne, mint ez, amely évenként százaknak lelkét menti meg, százakat terel az igazi lelki élet, az üdvösség útjára.

Zajnay praelátus az utolsó évekig fiatalos erőben volt, pompás egészségnek örvendett. Néhány év előtt egy kéregető csavargó merényletet akart elkövetni ellene és csak a véletlenül lakása előtt éppen akkor arra menő udvari papok mentették meg a revolverrel felfegyverkezett támadó kezeiből. Ez a merénylet nagy hatással volt rá, valósággal megrendítette egészségét. Astmatikus baj támadta meg, mely ellen Karlsbad, Reichenhall és Lussin Piccoló fürdőin keresett orvoslást. Alig néhány napja tért vissza az utóbbi helyről, hol előbbi bajához vízbetegség is járulván annyira súlyosbított állapotát, hogy haza hozták őt. Vasárnap reggel válságosra fordult helyzete, régi kanonoktársa és barátja Radnai püspök feladta neki a haldoklók szentségeit s d. e. 1/2 11 órakor vissza adta lelkét Teremőjének.

Szép alapítványával Jézushoz akarta vezetni a lelkeket, vegye irgalmába és kegyelmébe az ő lelkét Jézus!

Haláláról a várad-i káptalan és az elhunyt kanonok rokonsága a következő gyászjelentést bocsátotta ki:

A nagyvárad-i lat. szert. Székes-Káptalan mély fájdalommal jelenti, hogy szeretve tisztelt kartása *Zajnay Ker. János*, pápa ő szentsége házi praelátusa, a nagyvárad-i lat. szert. székesegyház olvasó-kanonokja, ker. sz. Jánosról címzett várad-hidi prépost, h. zsinati vizsgáló, szentszéki tlnök, a Sz. Józsefről nevezett fiunnevelő intézet kormányzója, a jeles vaskorona-rend III. oszt. lovagja, f. évi márczius hó 29. napján, d. e. fél 11 órakor, élete 73-ik, áldozópap-sága 49-ik évében, éveken át önmegadással viselt betegség után, a haldoklók szentségével ellátottan az Urban elhunyt. A megboldogult f. hó 31-én, reggel 1/2 9 órakor, székházában történendő beszentelés és a székesegyházban bemutatandó engesztelő szentmise-áldozat után, a várad-olaszti temetőbeli sírboltjában fog a feltámadás sz. reményével eltemettetni. Mely végső tisztességadásra minden rendű- és rangúak tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1903. évi márczius 29. Az örök világság fényeskedjék neki!

Alulírottak fájdalommal telt szívvel tudják méltóságos és főtisztelendő *Zajnay Ker. János* a pápa ő szentsége házi praelátusa-, a nagyvárad-i lat. szert. székesegyház olvasó kanonokja-, ker. Szent Jánosról cz. mzet várad-hidi prépost-, h. zsinati vizsgáló-, szentszéki tlnök-, a Szent Józsefről nevezett fiunnevelő intézet kormányzója, a jeles vaskorona-rend III. osztályu lovagjának folyó évi márczius hó 29-ik napján délelőtt fél 11 órakor élete 73-ik, s áldozópap-ságának 49 ik évében, éveken át önmegadással viselt betegség után, a haldoklók szentségével ellátottan az Urban törtémet elhunytát. A megboldogult folyó hó 31-én délelőtt 1/2 9 órakor a székházában történendő beszentelés és a székesegyházban bemutatandó engesztelő szentmise áldozat után a nagyvárad-olaszti temetőbeli

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A régi magyar egyházi énekekről.

A Katholikus Szabad Liceum 1903. márcz. 29-iki
 matinéjára írta dr. Szomethy Géza.

Igaz mondás, hogy a holtak inkább uralkodnak, mint az élők. Nemcsak az organizmusok életében, hanem az eszmék, a gondolatok világában is. Sőt legfőképpen ott. Egy ágyu hordásképe — mondja egy modern író — legföllebb két óra járásnyi távolság, egy eszméjé azonban elér késő nemzedékekig. Nagy és széles gondolatok, melyek elszállottak valaha az azokat szülő lelkekből, hegyeken, tengereken át, időn, téren keresztül befutják a földkerekség minden zegit-zugát, mintha mindegyik egy-egy hatalmas villanyos áram volna, melyet láthatatlan sodronyok vezetnek. Ezeknek az áramló gondolatoknak erejét sem a mélységes óceánok sem az elviharzott évezredek hullámai meg nem gyöngíthetik. E láthatatlan sugarakat viz el nem oltja, éj el nem nyeli, sírok el nem zárják. Repülnek, száguldanak a világ egyik sarkától a másikig itt költeménynyé vagy dallá szűrődve, ott festménynyé rögzítve vagy szoborrá merevedve, amott politikai elvekké és intézményekké jegyezve, majd ismét villamos motorok, tengeri gőzösök

vagy rohanó vasutak képében dübörögve zatkolva . . . , pihenés nélkül, örökké szállanak repülnek, tengeren, virágos réteken, sziklán, vason, börtönön, halálon és siron keresztül.

A lelkek, melyekben a gondolatok születnek már régen az örökkévalóság álmait álmodják, de az eszmék élnek, inspirálnak, lelkesítenek, forrongást támasztanak, világokat kormányoznak ma is; az agyvelő sejtek, melyek azokat hordozták, talán por alakjában ruhádra tapadnak, tán virággillat képében viszi tova őket a tavaszi fuvalom, lágyan simogatva arcukat, hajadat; de a gondolatok élnek ma is, világot gyujtanak a lelkekben ma is, ma százban, holnap ezerben, holnapután millióban, mint mikor óriási csillárok ezer gyertyáján végig szalad a robbanó gyujtó kanóc lángja.

A gondolatok világa a halottaké. Az élők ha tanulni akarnak, odamennek az emberiség sírhalmához. Azok beszélnek. Ott fény dereng. Hatalmas tüzoszlopok fénye, nagy szövénekek világa reszket, imbolyog felettük, mintha csak a mindenható Isten megengedné, hogy a nagy és nemes lelkek leszálljanak időnkint az örök fényességéből, hogy gondolataik, eszméik izzó sugarával, boldogságuk melegével csillagként odaüljenek jeltelen sírhalmokra és kivilágítsák azokat. Ott, a gondolatok uszó fényes páratában, ott tanulnak az élők nagy és nemes erényeket, nagystilű koncepcziókat, széles for-

mákat, szint, életet és költészetet a halottaktól.

Oda megyünk ma mi is, vissza a múltba, oda a jeltelen sírhalmokhoz tanulni a halottaktól áhitat dalaivá szűrődött gondolatokat, hallgatni hangok hullámain, melyek végtelen messzeségből, valahonnan rombadólt templomok boltívei alól jönnek, figyelni elhaló dalait távoli világoknak, vallásos eleink szép régi énekeit.

Ezek a szép régi énekek nem hangzottak el nyomtalanul, nem veszték el. Összegyűjtötték, hangjegyekre szedve, kinyomatták. *Bogisick*, kinek elvülhetetlen érdeme maradt mindenkori az, hogy a figyelmet ráterelte a régi magyar egyházi énekekre, *Őseink buzgósága*, cz. énekes könyve előszavában igen sok ilyen régi gyűjteményt sorol fel. Nekem csak három állott rendelkezésemre ezen előadás anyagának feldolgozásában és pedig 1) a *Náray György* esztergomi kanonok *Lyra coelestis*-e 1695-ből, 2) a *Szelepcsényi-féle* kath. énektár 1738-ból és 3) a *Bozóki Mihály* katolikus kar-béli kótás énekes könyv-e 1797-ből. Ez utóbbin már meglátszik a modernizálás szelleme, az előbbi kettő azonban rendkívül becses. *Dallamok eredeti őstipusú dallamok*. Szegletes fehér hangjegyeiket látva a felnyitott sírok csontvázai jutnak az ember eszébe. De kicsoda életerő lüktet e bordák alatt! Olyanformák

sírboltjában fog a boldog feltámadás reményében eltemettetni. Mely végső tisztességtételre a boldogult jóbarátai és ismerősei tisztelettel meghívatnak. Nagyvárad, 1903. évi március hó 29-én. Adj Uram örök nyugalommal neki! Özv. Pfalcz Lőrinczné mint nővér. Tóth József mint mostoha atyja. Pfalcz Kálmán mint unokaöccse nejevel. Pfalcz Mária férjezett Baranyi Lászlóné mint unokahuga férjével és gyermekeikkel.

Küldöttségek a fővárosban.

Apponyi Albert, a képviselőház elnöke tegnap két vidéki küldöttséget fogadott, amelyek a katonai javaslatok ellen jöttek tiltakozni. Az egyik, a monori kerület küldöttsége, melyet Lukács Gyula képviselő vezetett, mintegy ezer főből állott és igazán imponzans menettlen vonult a parlament elé. A menet élén Lukács és Nessi képviselők, továbbá Kardhordó Arpád, a mindenütt buzgólkodó demokratavezér haladt. A küldöttségnek csak mintegy kétszáz tagját eresztették be a Házba. Lukács Gyula Apponyihoz intézett beszédében hangsúlyozta, hogy a tiltakozáshoz a kerület németajku polgárai is csatlakoztak, akik azt kívánják, hogy a hadsereg magyar legyen. (Leikes éljenzés.) Apponyi a szokott szavakkal válaszolt. A fogadásnál jelen volt több függetlenségi képviselő, köztük Kossuth Ferenc is, akit zajosan megéljenzettek. Tegnap fogadta Apponyi a csabaiak száz tagu küldöttségét is, melyet Barabás Béla vezetett. Apponyi szívesen fogadta a küldöttséget és válaszában azt mondta, hogy ő is csabai polgár és nagyon örvend, hogy alkalma van itt a parlamentben a csabaiakat üdvözölhetni.

Az indemnitás.

Abban a tekintetben, hogy a kormánynak adjanak-e indemnitás, a függetlenségi pártban állítólag háromféle felfogás van. Az egyik 1 hónapi indemnitás akar adni, de ezt is csak azon feltétel alatt, hogy előbb a tisztviselők fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslatot elfogadják, ami nagyon gyorsan menne. A másik és hozzátehetjük, hogy elenyészően csekély töredék 4 havi indemnitás akar adni, nem akarja, hogy az ex-lexbe lépjen, a 3-ik része a pártnak egyáltalán nem akarja megadni az indem-

nitás, se kicsit, se nagyot, hanem késhegyig menő harcot óhajt. Ezek különösen azok a képviselők, akik az utóbbi hetekben sokat jártak a vidéken népgyűléseken s onnan azt a hangulatot hozták magukkal, hogy küzdelmük a legszélesebb rétegben rokonszenvre talál.

Különösen elkeseríti a képviselőket, hogy a miniszterelnök e héten még nem akarja megadni a szokásos husvétii szünetet s nagyszerdáig akarja az üléseket kihúzni.

A Ház folyosóján ma élénk hangulat uralkodott. Mind a három frakció iparkodott magának híveket szerezni, de a legtöbb híve úgy látszik azoknak van — és ezeknek élén Barabás Béla áll — akik semmiféle engedményt nem akarnak tenni.

Holnap este a függetlenségi pártban értekezlet lesz, de hogy már ezen az értekezleten dönteni fognak-e magatartásukon, alig lehet valószínűleg csak Husvét után fognak e tekintetben állást foglalni, a husvétii szünetet pedig felhasználják arra, hogy a vidéken e dologban választóikkal értekezzenek.

Népgyűlés Csabán.

Csaba, március 29.

A katonai javaslatok ellen imponzans és nagy arányú tiltakozó népgyűlés volt Békés-Csabán. A gyűlés szónoka Barabás Béla volt, aki iránti lelkesedést imponzans módon nyilvánították egykori választói a dobozok, kik ez alkalomból mintegy 300-an jöttek át Csabára és szép rendben, nemzeti zászlókkal kezükben álltak sorfalat a város határán, s fogadták a Békés felől érkező Barabás Bélát.

A népgyűlést a Kossuth-téren 1/4 órakor Fábry Károly ügyvéd, a polgári kör elnöke nyitotta meg, s adta át a szót Barabás Bélának, ki daczára annak, hogy már délelőtt Békésen is szónokolt, oly tüzzel fejtegette a katonai javaslatok káros voltát, s az azok elleni alkotmányos küzdelem szükségességét, hogy ezekre menő hallgatói mindvégig feszült figyelemmel hallgatták. A beszédet ugyan sokszor megszakította a kitörő lelkesedés. Utána dr. Pándy István, csabai ügyvéd határozati javaslatot terjesztett elő, mit egyhangulag elfogadtak. Majd Kassics Péter beszélt szintén nagy hatással.

Végül Fábry Károly elnök zárszava fejezte be a népgyűlést.

A tiltakozó feliratot vivő küldöttség dr. Pándy István csabai ügyvéd vezetésével mellett vasárnap éjjel indult Budapestre.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, márc. 30.

Elnök: Apponyi Albert gróf.

Több kisebb jelentőségű iromány beterjesztése után

Lukács László pénzügyminiszter: Törvényjavaslatot terjeszt be az 1902. év első négy hónapjában viselendő közterhekről és fedezendő állami kiadásokról szóló 1902. évi XXIV. t.-cz. hatályának az 1903. évi augusztus hó végeig való kiterjesztéséről. (Helyeslés a jobboldalon, zajos ellentmondások a szélsőbalon.)

Nessi Pál: Abból ugyan semmi sem lesz!

Kubik Béla: Nem adjuk meg!

Elnök: Következik a napirend:

az ujonszajvaslatok

folytatólagos tárgyalása.

Lengyel Zoltán: A javaslatot nem fogadja el, mert az a hadsereg nem a mienk, annak egy fillért sem szavaz meg. (Helyeslés a szélsőbalon.) Az ellenzéknek küzdelme egészen jogos, látja ezt a nemzet is és a többség nem veszi észre, hogy a nemzet a függetlenségi párt mellé állott. Es mit csinál a kormány azokkal szemben, kik a nemzet jogaiért küzdenek? Letiporítja rendőrségével, a hazafias ifjuság vezetőit a legszélsőbb határig terrorizálja, nem állják meg királysértési pörbe is belekeverni őket elhangzott beszédekért. Nos hát hogy lássa a képviselőház minő hazafias érzés buzog ama ifjak szívében, kikre királysértést akarnak ráfogni, felolvass nehány beszédet. De daczára mindezeknek a függetlenségi párt küzdeni fog a nemzet jogaiért itt a parlamentben, mint képviselők és küzdeni fognak künt az utcán, mint állampolgárok. (Ugy van! a szélsőbalon.) Az nem alkotmányosság, amit Széll Kálmán évek óta folytat itt. Egy előkelő orosz ember tanulmányozni jött a múlt évben a magyar parlamentet. Es mikor hazament referálni arról, hogy mit hallott, látott, azt mondotta, hogy ezek után nem akar többé politizálni. Jól van az ugy, amint meg van. Igen, mert belátta azt, hogy hiszen nálunk is

ezek, mint ama vén penészes hordók Longfellow »Arany legendá«-jában, melyek kívülről hallgatagok mint a sir, de belsejükben forrong, háborog, gyöngyözik az élő és éltető nemes ital.

Mikor ezeket az öreg kódexeket végig lapozgattam, akkor láttam, hogy mennyit tudunk felejteni, mennyire el tudtuk veszíteni érzékünket a nemes egyszerűség bája, az erőteljes nagy arányú zenei gondolatok fensége, az áhítat őszinte és meleg hangulata iránt — száz év alatt!

A »szép stílus« uralma kifejlesztette bennünk az ugynevezett »fülbemáshó« melódiák szeretetét. Kerekded, puha és hajlékony zenei formák kellene. Azért is kiküszöböltük a régi egyházi hangnemeket. Ezek tulságosan mereveknek és szegleteseknek látszottak. Behoztuk helyettük a gyakorlatba mindenütt a dur és moll hanglépcsőket. Ezeknek nincs olyan erős gerinczök. Hajlékonyak, ruganyosak, mint valami sima udvaronc. Megtűrik a chromatika sallangját. Ezekkel aztán elmoshatjuk karakterüket, melódiáik szálait összegombolyíthatjuk, akkordjaikat egymásba olvaszthatjuk, akár a viaszt. Engedelmeskednek minden művészi szeszélynek.

(Az effajta zenei ékítmények felhalmozása, a mellett, hogy csenevész dallamokat hoz létre a szólamokban, a hallgató kedélyét nyugtalanítja, idegeit kinozza, úgy hogy alig várjuk, hogy ezek után a folytonosan változó, nyüzsgő és egymásba gombolyított akkordok után, me-

lyek bennünket, hogy úgy mondjam, a zenei lét határain ide-oda vonszolnak végre valahára megpihenhessünk az abszolút csend enyhethető ölében és megszabaduljunk ettől a hipermuzsikális élvezettől.) Nem csoda aztán, ha a modern zenész, ki csupán a dur és moll skálarendszer formái és törvényei szerint nevelődött, meg van lepelve, mikor a régi magyar egyházi énekek közt olyan dallamra bukkan, mely nem dur, se nem moll. Ugy mered rá mint valami kérdőjel. Valami ismeretlen világból szakadt oda elébe. Mintha csak egy szépen rendezett park kényelmes sétatutjain járva belebotlanék egy múmiába. Bámulja, nézi, csodálja e rejtelmes idegent, kinek multját, lelkét, gondolatvilágát ő köd takarja, örök homály fedi. Nem érti és nem fogja érteni soha.

A jelenkori zenei ízlésének jellemzésére — értem a nagy tömeg ízlését — kár volna sok szót vesztegetnem. (Komoly zenészek mélységes szánakozással nézik a profanum vulgust, mely a magasabb intellektuális élet annyi eszközével megáldva s oly nagyfokú negélyezésével megátkozva képtelenné vált immár a klasszikus élvezetekre). Hogy az ujságírói frazeológia kifejezésével éljek, az a sok edes, bájos, búbajos, fülbemáshó, isteni és nem tudom én milyen dallamu operettek egyoldalu és az émelgyösségig fokozott kultusza elvágta a szárnyait minden komolyabb aspirációnak és magasabb lendületnek. Ma csak fülbemáshó dallam kell. Ezekben nyönyörködik, fetreng,

dőzsöl a zenei ízlés. Ebbe a cukrosviz- és limonádé-tengerbe fullad bele az esztetikai érzék. Sajnos, hogy a szentélyek ajtai is kitárultak ez aberráció előtt. Még szomorubb, hogy gyakran épen magok az örök nyitották ki azokat. Caeci et caecorum duces! Vakok világtalan vezetői! Azt hitték, hogy a nyitott ajtókon át az élet napugaras, illatos levegője ömlik majd be, holott beteges érzélgősség és erotikus ömlengések fojtogató köde nehezdedt a lelkekre, . . . kábító rózsaszínű felhők, melyek takarhatják talán Amor és Psyche alakjait, de az emberiségért keresztire feszített Krisztus szomorú arca és képei előtt blaszfémia!

A 12 egyházi hangnem közül régi énekeink jelentékeny száma az első vagy más néven dória hangnemben van szerkesztve.

Minden egyházi hangnemnek van két hangja, mely különös figyelmet érdemel. Egyik az alaphang vagy végző hang (finalis) ezen végződik, ezzel záródik be a hangsor és az illető hangszon felépített dallam. A másik az u. n. uralkodó hang (dominans), mely nevét onnan nyerte, hogy a dallamban legtöbbször hallható, abban mintegy uralkodik.

(Folytatjuk.)

egy van, mint a császár birodalmában, itt is az lesz, amit a császár akar. De a kisebbség mostani küzdelme a nemzeti felébredés, mely mostanában van, meg fogja teremteni az igazi alkotmányosságot. (Nagy tetszés a szélsőbalon.) Az ex-lex-el ijesztenek bennünket? Nem félünk tőle. Hiszen ex-lex van már nálunk 1526 óta. Rosszabb állapot már egy sem következhetik be.

A mai állapot illusztrálására egy kis példát hoz fel a természetből. Nyáron a legyeknek cukrot hintenek, a légy rárepül, majd mikor megijeszti, felrepül, belekerül a légyfogóba, amelyben eczet van. Így járt Széll Kálmán is. A cukorról most felrepült, be a légyfogóba, nyugodjon hát bele, hogy a cukor után jön az eczet. (Zajos tetszés.) A mai rendszert korbácsolja ezután, melynek véget kell vetni már. Paktumokkal, csalafintasággal nem lehet a nemzet javára működni. (Helyeslés a szélsőbalon.) Hiszen a zágrábi zavargásokat is Bécsből intézték. Hasonló ez a 48-iki bécsi slávpolitikához. (Ugy van! a szélsőbalon.) A miniszterelnök azt mondotta interpellációs válaszában, hogy zavargások itt is, ott is vannak. Hát hogy lehet a fővárosi tüntetéseket zavargásoknak nevezni, amikor azok a legszentebb nemzeti jogok kivívására irányulnak. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.) A horvát zavargásokat nem szabad a mi mozgalmunkhoz hasonlítani. A horvátok mindent elkövetnek mi ellenünk. (Ugy van! a szélsőbalon.)

Gabányi Miklós: Jó lesz ezt meghallgatni odaát.

Endrey Gyula: Ki hallgassa, mikor nincs senki.

Lengyel Zoltán: Kéri a Házat meg számláltatni, mert az a gyanuja, hogy határozatképtelen.

Elnök: Elrendeli a megszámlálást.

Jegyzők: Megszámlálják a jelenlevőket.

Elnök: Jelenti, hogy 78 képviselő van jelen, s így a Ház határozatképes. Felkéri a szónokot, folytassa beszédét.

Lengyel Zoltán: A miniszterelnök csak nem hiszi, hogy a beterjesztett javaslatokat egy év alatt keresztül viszi. Ugy hallotta, hogy a minisztertanácsban maga Fejérváry Géza báró kétségbevonta ennek lehetőségét.

Széll Kálmán: Nem áll.

Lengyel Zoltán: Persze a miniszterelnök letagadja.

Széll Kálmán: Ugy látom, hogy itt már mindent lehet mondani.

Lengyel Zoltán: Es ennek dacára mégis beterjesztették a javaslatokat.

Széll Kálmán: Egy betű sem igaz abból.

Lengyel Zoltán: Azt mondta a miniszterelnök, hogy Szent István napig türelemmel fogja nézni az obstrukciót, nohát akkor elvárhat itéletnapig is. Azt mondta a miniszterelnök, hogy a kiegyezés nekünk is jó, az osztráknak is jó, ez sem áll, mert nekünk sem jó, az osztráknak sem jó. Az idő rövidsége miatt nem fogja tudni mindazt előadni, amit akar, ezért határozati javaslatot nyújt be, hogy biztosíthassa magának a felszólalást.

Gabányi Miklós: Nagyon örvendünk, helyes.

Lengyel Zoltán: Határozati javaslata az, utasítsa a pénzügyminiszter, terjesszen be kimutatást arról, micsoda jövedelmekből akarják fedezni az ujonclétszám emelését? (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

Gabányi Miklós: Ez a 64-ik határozati javaslat.

Lengyel Zoltán: A hadsereggel úgy vagyunk, hogy más államok rendelkeznek velük, amde nálunk a hadsereg rendelkezik mi velünk. (Ugy van! a szélsőbalon.) Ezután a hadsereg bírálataira tér át. Véleménye szerint a hadsereget nálunk csak dinasztikus politikára használják. Egyrészen külfogyeknek eszköze az, nem magyar és nem magyar érdekeket szolgál. Hiszen a honvédség sem tesz esküt a magyar alkotmányra. (A jobboldalon egy csoportban beszélgetnek a képviselők nagy derűvel.) Talán tetszik ez a dolog önöknek, hogy úgy mosolyognak.

Ballagi Géza: Hagyjon nekem békét. Nem elég, hogy meghallgatom?! (D-rültség.)

Lengyel Zoltán: A katonaság kiképzéséről beszél ezután, odakonkludálva, hogy az nem jó.

Gabányi Miklós: Az a szerencse, hogy háboru nem lesz.

Dankó Pista meghalt.

Meghalt a legtermékenyebb és legeredetibb magyar nótaszerző; **Dankó Pista** nincs többé! Vasárnap halt meg, napsugaras tavaszi vasárnapon, amikor szerte ez országban alföldi csárdákban, falusi táncz helyeken, városi mulatókban az ő nótáit zengik, az ő lelkével mulatnak. Könnyes szemmel néz utána egy egész ország. Az akadémikus zenészek talán azzal parentálják el, hogy a »kontrapunkthoz« nem sejtett és a »fugá«-hoz nem értett; de azért nyugodj békével, te sokat szenvedett barna poétánk, az ország dalos szíve, amelyben nem kering teória, hanem igazi magyar érzés, meg-sirat, meggyászol igazán a magyar nép, amelyet te annyira szerettél.

Amikor rákapott a »nótacsinalásra«, csak lenézett, kicsinylett cigánygyerek volt ő is. Nem volt mestere a szárazfának, a »technikához« semmitse értett, hanem ha »simán« eljátszott egy nótát, abban benne volt a lelke, az a lélek, amely négyszáznál több magyar nótát adott ennek a sirvavigadó nemzetnek.

Erdélyi Nácz, a néhai híres szegedi cigány-primás vette észre elsőnek a kiváló tehetséget Dankó Pistában. Tanította, persze csak hegedűlni, mert azt hitte, hogy csak erre termelt. Amde Dankó hamar tudatára ébredt annak, hogy ő benne nótaszerző és nem nótajátszó tehetség lakik. Ez az érzése olyan bizottsággal lépett föl a lelkében, hogy nem állhatta útját semmimsem.

Történt, hogy Pósa Lajos, a jeles költő, aki valamikor (éppen ebben az időben) a szegedi színház titkára volt, egy nótásfüzetet adott ki. Ez a kis füzet Dankó kezébe került és ő kiválogatott a sok gyönyörű vers közül egyet, hogy majd ő azt megzenésíti. A kiválasztott vers volt a Dankó Pista legelső nótája. Ismeri mindenki, dalolja mindenki:

Nem jó mindig
Minden este a fonóba
Eljárni.

Igy született aztán rövid egy nap alatt a Dankó Pista legelső nótája és egyúttal az a meghatóan gyöngéd barátság, amely Dankó Pistát és Pósa Lajost összehozta.

A többi már könnyen ment. A *Nem jó mindig* népszerűsége ráterelte Dankó Pistára az akkori országos hírű tragikus, *Molnár* György figyelmét is, aki (mint a szegedi színház főrendezője) akkor fejezte be *Asszülérlány* című népszínművét, amelyhez dalokat keresett. Dankó nekiáll a Pósa Lajos verseinek és 19 olyan nótát csinált ehhez az új népszínműhöz, hogy ha többet nem irt volna is, akkor is országszerte ismernék a nevét. Hamarjában csak néhányat sorolok föl, ezek a: *Rám se nézett*, — *Darumadár*, — *Fáros élet a leg-szebb a világon*, — *Nem jó mindig*, — *Ószi szellő* stb. stb.

Mikor idáig jutott Dankó a maga gyors emelkedésű pályáján, akkor már szűk volt neki Mazedónia, azaz Szeged. Több volt már száz gyönyörű dalánál, amikor az *Új idők* 300 koronás pályadíjat tűzött ki megzenésítendő dalokra. A bíráló-bizottság Herczeg Ferenc lakásán, *Erkel* Gyula ajánlatára egyhangulag a »Zug a szélvész háborog a Balaton« című darabnak ítélte oda a díjat. Herczeg Ferenc kocsiba ült és Dankó lakására hajtattott, jelentve, hogy ő nyerte el az első díjat.

Dankó Pista égő arccal ugrott fel és kiáltotta:

— Ugy-e ezzel a nótámmal: »Elragadta galambomat a Balaton tőlem.«

— Nem — felelte Herczeg — a *Zug a szélvész* . . . nyerte.

Dankó csalódottan ült vissza helyére. A jövő neki adott igazat, mert a balatoni nóták között az Elragadta galambomat terjedt el legjobban s az lett a legnépszerűbb az országban.

Bámulatos termékenysége mellett is, élte végeig majdnem állandóan nyomorban élt ez a lánglelkű, zseniális dalköltő. Segítette a kormány is, támogatták a barátai is, de azért mégis kénytelen volt évről-évre országos körutakat tenni egy daltársulattal, hogy éhen ne veszszen.

Tudta, hogy nincs melegség a betegsé-gére. Várta a halált és csak még egy évvel ezelőtt is oly dalt irt, aminővel mások pályát kezdhetnek.

Utolsó dala volt az, amit a Szávay Gyula versére csinált.

Ugy-e most már másnak mondd,
Hogy igazán szereted?
Ugy-e most már másra veted
Gyönyörű két szemedet?
Csókjaidat másnak adod,
Mást ölel két fehér karod,
Nem engem.
Azt az időt, boldog időt
El kell ugy-e felednem?
Emléket is el kell ugy-e
Temetnem . . .

Az utolsó hónapokban Dankó Pista már súlyos betegen fektött sógorának Vlossák mérnöknek Pauler-utcai lakásán. Nyolcz napja már semmit se tudott enni. Tegnap este nagyon rosszul lett. Érezte, hogy utolsó óráiban van. Erőszakkal azt követelte, hogy vigyék Pósa Lajos lakására, mert búcsuzni akar tőle. Ejjel agóniába esett. Reggel 9 órakor azonban magához tért és környezetétől érzékeny búcsút vett. Sógorával kezett fogott, megköszönte jó-ságát.

— Isten veled — ugymond — többet már nem látok.

Feleségét megcsókolta és így szólt hozzá:

— Isten veled, édes feleségem. Vigyázz magadra, hogy bajod ne essék. En messze elmegyek, érzem, hogy meghalok. Aldjon meg az Isten!

Azzal kissé felemelte fejét, néhány perc múlva visszahanyatlott és egynegyed 10 órakor meghalt.

Dankó Pista temetését Szeged városa vállalta magára, hogy a dalköltő mint Szeged szülöttje utolsó kívánsága szerint, szegedi földben álmódja örök álmát.

Katholikus Szabad Liceum.

— Dr. Szemethy Géza zenei előadása. —

Az a nagyszámú és lelkes közönség, mely vasárnap a főgimnázium dísztermét zsúfolásig megtöltötte, a Katholikus Szabad Liceum egyik legszebb és legérdekesebb előadására gyűlt össze: dr. Szemethy Géza zenei előadására.

Tudományos, komoly az előadás címe: »A régi magyar egyházi énekekről«, de e tudományos cím alatt a legérdekesebb és legélvezetesebb előadások egyikét hallottuk. Mintegy varázstüésre feltárult a régi magyar egyházi énekek gazdag világa. Szemethy nemcsak bevezette a hallgatóságot e c-odás világba, hanem az ott talált kincseket az ő tudományos nagy zenei készségével részletesen be is mutatta. Megismertük a régi magyar egyházi énekek szellemét az előadásból, a bemutatott példák-ból pedig élvezettel győződünk meg róla, minő gazdagságot tudtak őseink az egyházi zene terén kifejtetni úgy, hogy a szigorúan egyházas zenei szellemmel következetesen összhangban maradtak.

A kiválóan érdekes és vonzó előadásnak idevágó részeit lapunk tárczájában egész terjedelmükben közöljük.

Nagy vonzerőt kölcsönzött az előadásnak az a sok szemelvény és példa, a melylyel dr. Szemethy Géza az értekezést fűszerezte. Apróbbaktól föl egészen terjedelmes egyházi énekekig mindenből volt egy jellemző éneks-ám. Valamennyi ritka szerencsés kézzel összeválogatva s pompá-an összhangosítva. Ezeket az

énekszámokat szintén a tudós szerző tanította be a hatalmas énekkarral, melyet a matinén személyesen vezetett is. A botanítás fáradságos munkájában osztozott dr. Szemethy Gézával Beleznay Antal is, míg a matinén az előadást magát dr. Némethy Gyula volt szíves felolvasni.

Azt mondanunk sem kell, hogy a közönséget úgy az előadás maga, mint az egyes énekszámok valósággal elragadták. Némelyik után viharos taps zúgott fel, az utolsó énekre pedig az egész közönség lelkes éljéne és tapsa adta meg az elismerést úgy dr. Szemethynek, mint a többi munkatársainak, az énekkarnak.

Az énekkar hölgy-tagjait különben a figyelmes rendezőség csinos kis mellékokokkal lepte meg; a mi ha szerény is, de az egész Katolikus Kör igaz köszönetének volt kifejezője. Erre a köszönetre pedig teljesen rászolgáltak az énekkar tagjai, kik aránylag rövid idő alatt igazán meglepő pontossággal, precizitással és ügyességgel tanulták be a sokszor igen nehéz, de mindig szép énekszámokat.

Az énekkarban részt vettek a következők:

Soprán: Özv. Tutsek Ferenczné, Pádics Gézáné, urnők; Balázs Anna, Batin Gizella, Berlin Gizella, Belezanovits Olga, Bérczi Mariska, Blegya Kornélia, Brányi Gizika, Buhl Ferike, Csordacsics Miczi, Czipp Jolánka, Frits Lujza, Grivase Mariska, Grész nővérek, Gyulai Ilonka, Hannig Miczike, Haracssek Rózsika, Herkner Szidike, Hillier Irma, Jalaksa Honka, Kecskés Gizike, Keledy Margit, Kollársz Ilonka, Luy Mariska, Mile Erzsike, Mohaupt Erzsike, Pánczél Karolin, Rökk Gizike, Solyom Mariska, Taksás Ilonka, Venter Valéria, Voszka Irén.

Alt: Paczkó Aladárné urnő, Báldy Eugénia, Béresy Erzsike, Belényesy Emilia, Budaházy Olga, Csányi Gizike, Fekete Mariska, Filip Anna, Frits Jozefin, Fritze Jenny, Fux Margit, Gaal Emma, Grácz Anna, Gonda Mariska, Györfy Gizike, Hauler Hermína, Hübner Emilia, Ilyés Erzsike, Jubász Karolin, Keth Stefánia, Kollársz Margit, Némegy Ella, Nucz Etelka, Páll Ella, Ruff Róza, Sebeszta Plga, Szőnyi Margitka, Urszuly Teréz, Zdráhál Irma.

Tenor: Ardelean György, Botis János, Bretán Lajos, Draganescu György, Dundler Ferencz, Gahér Mihály, Hajós Pál, Huszár Károly, Krüger Jenő, Koseluba Sándor, Kaminszky János, Lehoczky József, Marosán János, Molnár János, Orosz Simon, Öc. Pallády Leontin, Papp László, Papp Mihály, Padala Pál, Székely Lajos, Timár Ambrus.

Bassus: Beleznay Antal, Besszer Hugó, dr. Bulk Kornél, Décsy Emil, Egyri András, Fekete János, Gyepes Imre, Helegda János, Hlics Sándor, Hermann Károly, Kalmár Illés, Kresnyák István, Magyar Ágoston, Letső László, Maróczy János, Mikulás György, Ossian János, Pércsy Márton, Sima János, Vostinari György, Voszka István.

A jelenlétéről teljes névsort adunk teljes lehetetlenség. A főgimnázium nagy disztermezenfőlásig megtelt közönséggel, úgy hogy 11 órára már állóhelyet is alig lehetett kapni az érkezőknek. A legalább 5-600 főre tehető előkelő közönség sorából sikerült a következőket összejegyeztünk:

Urhölgyek: Dr. Ágoston Péterné, Bálky Endréné, Bihary Margit, özv. Brányi Károlyné, Brányi nővérek, Bozóky Béláné, Bozóky Nóra, Böszörményi Gézáné, Böszörményi Tildus, Bognár Jánosné, Bognár nővérek, özv. Bilinski Sótérné, Csányi Lászlóné, Csányi nővérek, Csordacsics Ferenczné, Dús Piroška, Dús Lászlóné, Erdélyi Fridus (Belényes), Ferdényi Olivérné, Ferdényi Ilonka, Farkas Etelka, Franzelly Józsefné, Franzelly Iduska, Frankó Endréné, özv. Grünwald Henrikné, Gyalokay Jenőné, Greffner Emmy, Géczy Imréné, Géczy Irénke, Huber Irénke, özv. dr. Harrach Józsefné, Hoffmann Henrikné, dr. Hoványi Gyuláné, Herkner Péterné, Herkner Elvira, dr. Imrik Péterné, Imrik Márta és Bella, özv. Julier Vilmosné, Julier Margit, Kaczvinszky Andorné, Kiss Andrásné, Kovács Béláné, Kovács Emma, Kugler Antalné, Kugler Mariska, Kappél Györgyné, özv. Kutka Béláné, Kutka Bella, Kiss Ernesztin, Lanszky Irén, dr. Molnár Imréné, Molnár Jolánka, Mendelényi Béláné, dr. Nagy Gézáné, Nagy Ferenczné, Peiser Károlyné, Peiser Sárika, Papp Imréné, Poltovszky nővérek, Pekanovits Imréné, Pekanovits

Margit, Pillán Ferenczné, Ragány Jánosné, Rozsly nővérek, Sebessy Béláné, Sebessy Erzsike, Székely Sándorné, Székely Irma és Aranka, Szentlélek Kálmánné, Schwoy Béláné, özv. dr. Személy Kálmánné, Stauber Józsefné, Stauber Ida, Stark Róza, Sztarill Jánosné, Sztarill Ferenczné, Szentlélek Béláné, Szemes Ilonka, Szalay Józsefné, Szalay Stefike, dr. Tóth Mihályné, özv. Vidovich Bonaventuráné, Vucskics Julia, Voszka Ferenczné, Voszka nővérek, Vinkler Jozefa, Varró Domokosné, Várnai Henrikné.

Notabilitások: Vinkler József püspök, Laurán Ágoston prelátus, Palotay László prelátus, Széchenyi Jenő, Grócz Béla, Steinberger Ferencz kanonokok, Medvigy Mihály kir. táblai tanácselnök, Novotny S. Alfonz, Sal Ferencz, dr. Hoványi Gyula, dr. Mártonffy Bogdán, Géczy Lajos, Dús László, Peiser Károly, Vidovich Béla, Báthory Ferencz, Szmekta Odón, Beke Boldizsár, dr. Vucskics Gyula, dr. Kolozsváry Béla, Kiss Kolos, dr. Lindenberger János, Mayer Antal, Brém Lőrincz, Böszörményi Géza, Molnár Lajos, Imrik Sándor, dr. Ágoston Péter, Kappel György, Pálffy Béla, Kaczvinszky Andor, Schwoy Béla, Makucz Ernő, Sztarill János, Bereczky Géza, Papp Károly, Pékánovits Imre, Nizsalovszky Endre, Kirchlechner Károly, Zigre Miklós, Etwall Károly, Kertész Miksa, Hankó Gyula, Frankó Endre, Hoffmann Henrik, Várnai Henrik, Jancsó Lajos, Mura Fülöp, Vinkler Lajos, Papp Miklós, Major Lajos, Veiterschütz János, Hegyesi Márton, Molnár Géza, Etvell Jenő, Istvánffy István, Moskovits Miksa.

A Katolikus Szabad Liceum legközelebbi előadása estély lesz: az ápr. 18-iki záróünnepély. Ennek műsora csak később fog véglegesen megállapítani. Egyelőre annyi bizonyos, hogy Mihályhagy Margit, a kitűnő zongoraművész zongorázni fog, Péterffy Elemér melodramát szaval, a melyet zongorán Pékánovits Margit, hegedűn Frankó Sándor kísérik, Pálffy Béla beszédet mond, dr. Krüger Aladár pedig verses elbeszélést ad elő. Ezenkívül még két érdekes pont van készülőben. A záróünnepély, tekintettel az eddigi matinék és estélyek nagy költségeire, mérsékelt belépti díj mellett fog megtartani. Üdöhely ára 1 korona, állóhely 60 fillér lesz.

Megjegyzendő, hogy az idej előadások, épp úgy mint a tavalyiak, külön emlékkönyvben fognak megjelenni. Erre előfizetést már most elfogad a Tiszántul szerkesztősége; egy példány ára 2 korona lesz.

UJDONSAGOK.

A műtárlat Blaha-matinéja.

A műtárlat nagy sikerét mindjobban fokozták azok a kedves kis hangversenyek, melyek teljes művészi harmóniát keltenek az összehalmozott műtárgyak között.

De ezek közül is úgy kiemelkedik szokatlan meleg ovációjával, feledhetetlen, kedves hangulatával a dalos nagyszony matinéja.

Hétfőn d. e. 11 órára a Fekete Sas öreg nagytermébe gyülekezett Nagyvárád egész intelligenciájára. Alig akadt, a ki ne tartogatott volna néhány csokor ibolyát, hogy a nagyszony lábai elé dobhassa.

Dél felé járt az idő, mikor megérkezett Blaha Lujza asszony. Ibolya-esőben, ibolyában járva jött a lépcsőkön a nagyterembe. Lelkes, nagy ünneplés között lépett a terembe. Özv. Des Echerolles-Kruspér Sándornéval beszélgetett rövid ideig a nagyszony, mikor eléje tépett Somogyi Károly és egy lelkes, meleg hangú költeménnyel üdvözölte a nemzet csaló-gányát. Az ünneplő zugó éljenzés lecsillapultával Pintér Imrével, a Szigligeti színház baritonistájával lépett a pódiumra Blaháné és a »Tul a Tiszán«, majd meg a »Ha te úgy én is úgy« című dalokat énekelte azzal a bűbájos va-

rázlatos kedvességgel, amiről unokáinknak is mesélgetni fogunk.

Leirhatatlan az a nagy ünneplés, ami ezután következett és ez vigasztalhatta a nagyszonyt a színházi közönyösségért, a mivel már két este viseltetett iránta a színházjáró közönség.

Előfizetési felhívás.

Az új évnegyed küszöbén bizalommal fordulunk a nagyközönséghez, mindazokhoz, akik elveinket és irányunkat ismerik s méltányolják. Nehéz időkben becsülettel álltak meg helyüket, s hisszük, hogy a közönség bizalma nem fordul el tőlünk, hanem arról nagyobb mértékben mutatja irántunk ragaszkodását, minél nagyobb szükség van küzdeni a destructiv irány ellen.

Programmunkat ismeri a közönség. Ezért egy minden politikai párttól független kath. irányu lapot adni, mely Nagyvárád és Bihar megye érdekeit védve, e mellett hűtökre legyen a főbb országos, kivált katolikus szempontból érdekes eseményeknek.

Budapesti tudósítónk azonnal és kimerítően értesít minden nagyobb fővárosi eseményről, országgyűlési tudósításaink nemesek hővek és hőek, hanem egy fél nappal megelőzik a budapesti lapokat.

A vidéki és országos eseményekről jól szervezett levelezői körünk értesít a megye minden pontjáról s az ország nagyobb városairól.

Kérjük t. olvasóinkat, hogy lapunkat pártolni, és ismerőseik körében terjeszteni sziveskedjenek, hogy a keresztény eszmék elterjedjenek a nép minden rétegében.

A »TISZANTUL« szerkesztősége és kiadóhivatala.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — — 16 kor.

Negyedévre — — — — — 4 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — — 20 kor.

Negyedévre — — — — — 5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — — 24 kor.

Negyedévre — — — — — 6 »

TAJÉKOZTATO.

Április 1. Az olvasógyűlés gyűlése d. u. 5 órakor.
Április 5. A tisztviselők »Otthon«-ának közgyűlése d. u. 4 órakor.

Ápr. 18. Kath. Szabad Liceum záróünnepélye.

* Képviselőválasztók figyelmébe. A Nagyvárád-Váralja, Velence és Csillagváros városrészben a képviselőválasztók névjegyzékének kiigazításával megbízott küldöttség elnök bejelentette, hogy nevezett városrésze 1904 évben érvényes képviselőválasztók névjegyzékének a kiigazítását az összeíró küldöttség 1903. évi április hó 3-ik napjának d. u. 1/2, 3 órájkor a régi városháza (Fő-u. városi adóhivatal) megkezdte s a kiigazítást a munkát befejezéséig a déli órákban mindennap folytatni fogja. Erről a Várád Váralja, Velence és Csillagváros városrészek választó polgárait azzal értesitem, hogy az 1874. évi XXXIII t. cz. 36. §-sa értelmében az összeíró küldöttség előtt a fennebb jelzett idő alatt választói jogosultságok igazolása végett személyesen megjelenhetnek. Nagyvárád, 1908. március hó 28-án. Rimler Károly polgármester, mint a kv. elnöke.

* **Zajnay kanonok utolsó jöttete.** A váradi káptalan néhai nagyérdemű tagjának, **Zajnay Jánosnak** elhunytával kapcsolatban meghatározó dologról értesültünk. Ugyanis Zajnay János kanonok halála előtt egy nappal sajátkezűleg irt levél kíséretében 200 koronát juttatott özv. báró Gerliczy Félixnéhez, a Bihar megyei nőegylet elnököjéhez az Erzsébet leányárvaháznál levő alapítványa gyarapítására. Az egyelet immár a nemes szívű adakozónak nem fejezheti ki élő szóval háláját s köszönetét, csupán emléke kegyeletes megőrzésével.

* **A műtárlatból.** A műtárlat mindennap gyarapszik, napról-napra sok új értékes tárgy és kép érkezik. Legközelebb érdekes szobrok, gobelinekből, paravánokból és diszpárnákból szemkápriáziató gyűjteményt fog a rendezőség ő szeállítani. A vasárnap és hétfői fényes ünnepélyeket szerdán egy nem kevésbé érdekes látványosság fogja követni: a krizantém-ünnepély. Minden megjelenőt egy krizantém-galylyal lep meg a rendezőség s a mozgó virágerdőben mindenki, a ki csak óhajja, egy csésze teát ingyen fog kapni. Hogy az ünnepély minél barátságosabb és tartósabb benyomást tegyen, a rendezőség kéri a hölgyeket, hogy lehetőleg világos ruhában jelenjenek meg. A látványosság délután 6 órakor kezdődik s a Góság és San-Toy pompás zenéje mellett fogja gyönyörködtetni a megjelenő közönséget. Belépti-díj 1 korona. Nagyban készülnek a hölgyek a befejező ünnepélyre is, amely keddezh egy hétre fog a tárlat helyiségeiben lefolyni. Ennek részleteiből egyelőre csak annyit árulunk el, hogy a hölgyek fejűket a legkülönbözőbb, bájosabb és változatosabb módon fogják dekorálni, úgy hogy a terv már újdonságánál fogva is az ünnepélyek fénypontjának és legérdekesebbjének fog bizonyulni.

* **Jogtudorra avatás.** **Zigre Auréli,** a nagyváradi jogásznemzedék egyik kiváló tagját vasárnap délelőtt avatták fel a kolozsvári egyetemen jogtudományi tudorra.

* **A varróleányok sztrájkolnak.** Vasárnap délután a női ruha varróúók nagy számmal gyűlést tartottak a tűzoltó őrtanyán és rövid tanácskozás után kimondták a sztrájkot. Tegnap reggel már nem állottak munkába s erre mindaddig készek, míg a főkapitányhoz memorandum alakjában benyújtott pontok a munkaadók részéről teljesülést nem nyerne. Követeléseik ezek: 1. Kilencz órai munkaidő. 2. A vasárnap és ünnepnapok szigorú betartása. 3. Az ünnep és vasárnapokért szokásban levő levonások megszüntetése. 4. A fizetés a megállapított pontos időben történjék. 5. Az időn túli munkák 50%-kal való j bban díjazása. 6. A bérházban résztvevők 6 hónapig el nem boesáthatók.

* **A párbaj ellen.** Bár még az emberek nem tudnak teljesen leszokni a párbajozásról általában lehet mondani, hogy a párbajellenes mozgalom nagy hullámokat vert, s az egész ország művelt társadalmát megnyerte. Legújában Szombathelyről értesültünk, hogy alakulóban van a vasvármegyei párbajellenes szövetség, melybe a tagok tömegesen iratkoznak be.

* **Drága pihenés.** **Reisz Samu,** Frankl Ignác asztalos inasa tegnap délelőtt 11 óra tájt 3 drb. ajtó fő famunkát vitt egy zsákban kifaragás végett. A Nagypiacz-téren a közraktár előtt álló egyik szekérre letette terhét és megpihent. Közben a szekér elhajtott. A kis inas fiúkat ekként 8 kor. kára lévén, ezután kéri az illető szekér gazdáját, hogy az elkallódott holmit juttassa a rendőrségre.

* **A szocialisták gyűlése.** A B. H. írja: Volt ma az ország szívében, a fővárosban egy népgyűlés, amely a magyar nemzeti jelző elveti s a nemzeti érzést gunynyal és kicsinyléssel illeti. A nemzetközi szocialisták gyűlése volt ez a Szabadság-téren, amely a magyar nemzet vértanúiról, a magyar szabad-

ságról s nem a világszabadságról nyerte nevét. Erőt, ésszt, tudást, idealizmust a nemzetköziségért víznak éles harciba a szocialdemokrata vezérek s hidegen mennek el a magyar nemzet érdekei mellett. Mi, a kiknek mindenekelőtt a magyar nemzet léte, biztossága, jövője és boldogulása célunk és jelszavunk, sajnálatl látjuk ezt az erő-tényezőt, nem mellettkünk, velünk egy sorban, hanem velünk szemben. A szocialisták mai népgyűlése a képviselőházban minap történt dologgal foglalkozott, amely Kaas Ivor hozott szöbe. Az a naiv kívánságuk természetesen nem valósult meg, hogy Kaas Ivor vádoltként jelenjen meg ítélőszékük előtt és ámbátor Bokányi Dezső elismerte, hogy Kaas Ivor milyen nemeslelkű ember, úgy szereztek maguknak elégtételt, hogy fenyegetőztek és a népgyűlés által elfogadott indítvány alakjában megvetésüket nyilvánították. Két brosurát is osztogattak a népgyűlés színhelyén nyolcz fillérért. Jellemző vonásuk a klerikálizmus ellen való szólmalomharc és a papi vagyon elkobzásáról való fenyegetődzés. Ez a budapesti szocialdemokrácia nemcsak nemzetközi, hanem fellekezeti jellegű is. C akis fellekezeti jellegű hecz és semmi egyéb.

* **Gondatlan kereskedő.** **Schönberger József** szatócs panaszt emelt, hogy Kolozsváru utcán levő üzletében lakattal lezár: kirakatát elmult éjszaka ismeretlen tettesek feltörték s így behatolva, az üzlet helyiségéből 2 láda szivart egy rud szálamit és körülbelül 7 kor. készpénzt vittek el. A megejtett nyomozás során beigazolást nyert az, hogy a kirakat lakatja zárásra teljesen alkalmatlan lévén, a kirakat ajtó lakattal elzárva nem lehetett s így a tolvaj nyitott ajtóáál hatolhatott be az üzlet helyiségbe.

* **Ongyilkosság.** **Demeter Kálmán,** marosvásárhelyi szül. 18 éves cipész segéd tegnap délután 4 óra tájt a fűzesen hasba lötte magát. Sebe életveszélyes. Közkórházba szállították. Hátrahagyott levelében gyógyíthatatlan betegségét mondja tette okául. Réven lakó szülei értesítettek.

* **Találtak egy Petrusze Gábor** névre szóló igazolási jegyet. Tulajdonosa átveheti a rendőrségen.

x **Mindenki tudja,** hogy a Mauthner-féle impregnált takarmányrépamag a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzelék és zöldség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. Szóval a Mauthner-féle magvak a legjobbak, készletei a legnagyobbak és árai igen olcsók. 158

x Tisztelettel hívjuk fel az olvasó közönség szives figyelmét **Mezey Dezső** műlakatos és toronyórás lapunk mai számában közölt hirdetésére.

Igazságszolgáltatás.

Utonálló suhancz.

— Esküdtészi tárgyalás. —

Ráesteledt az öreg, töpörödött **Zsupon Mihály**néra, míg az összegyűjtögetett tojásaiból 8 korona 40 fillérnyi pénzcséket összeárulagott. Dragonyesdról Nyégerfalvára már sötétben szürkülő alkonyatban hallagott hazafelé. Amint az erdőszélhez ért előhuzta kebléről a pézes zacskót s lassacskán olvasgatta a megsaporodott garasokat. Éppen elkészült a számvetéssel, mikor az erdei utról egy szekér kanyarodott elébe. A szekér fával volt megrakva, s tetején három suhancz kuporgott, negyedik társuk után kurjongatva:

— Gyere már Gyurka! Itt hagyunk, hisz öreg este lesz mindjárt . . .

Popa György, az elmaradt suhancz a bozótton törtetett előre. Amint kibukkant a sűrű-

ből, éppen az öreg **Zsuponné** elébe toppan. A szekér már messze ballagott előttük. A suhancz szöbe elegyedett az öreg asszonyval . . .

— Mi jót visz néném?

— Üres a kosaram fiám, — tojást árulgattam.

— Hát oszt sokat árult-e?

— Egy-két forintocskát csak összekuporgattam . . .

A fiúnak megcsillant a szeme.

— Forintokat? Aztán mire köti azt el néném?

Az öreg éppen szólni akart, mikor a fiú közel hajolva hozzá kirántotta kebléről a pénzzacskót. **Zsuponné** megrémülten kapott utána, de a fiú félre lökte s eltűnt a sűrűségbe.

Az öreg kofa segítségért kiáltozva nézett az utonálló suhancz után, majd megindult **Dragonyesd** felé. Itt egyenesen a jegyzőhöz ment panaszsra.

Popa György már otthon volt, s mikor a jegyző hivatta az egész dologról nem akart mitse tudni. Az öreg asszony csak a pénzét kérte, de a fiú tagadta, hogy ő találkozott volna az erdei ösvényen **Zsuponnéval**.

Igy aztán a csendőrök fogták vallatóra a fiút. Minden gyanu **Popa György** ellen fordult.

Tegnap aztán az esküdtbiróság előtt állott **Popa György** rablás büntetével vádolva.

Vasárnap és hétfőn délelőtt befejezték a bizonyító eljárást s megállapították az esküdttekhez intézendő kérdéseket.

Délután a perbeszédre került a sor.

Nagy Géza kir. ügyész lélektani bizonyítékokra építve vádját körülmenyesen megrajzolja a bűntény részleteit.

Stökker József dr. a bizonyítékok elégtelensége alapján kéri a vádlott felmentését.

A védbeszéd után heves polémia fejlődött az ügyész és védő között.

Este 6 órakor vonult vissza az esküdtészek határozathozatalra. Hosszas tanácskozás után szótöbbséggel bűnösnek mondták ki **Popa Györgyöt** a rablás büntetében.

E marasztaló verdikt alapján a vádtanács 1 évi és 6 havi börtönnel büntette. Ügyész és védő megnyugodtak az ítéletben.

A hatalom rágalmaszója.

A mult évi bíróválasztáskor történt **Gessen**, hogy többen elégedetlenkedtek a főszolgabíró eljárása miatt. Ez elégedetlenek nézetének legdurvábban és legbátrabban **Váci István** adott kifejezést.

Egyebek között többek előtt mondogatta: **Könnnyü Kéri Mihály**nak a bírói széke ülmi, hiszen azért hajtogat ő kövér disznókat a főszolgabírónak.

A választás csakugyan **Kéri** uramat juttatta székebe, de az elégtelenség zugolódása mindjobban terjedt, úgy hogy **Beöthy Pál** dr. főszolgabírónak is eljutott a rágalmaszó hír, Kérről meg a kövér disznóról.

A főszolgabíró e miatt bűnvádi feljelentést tett **Váci István** ellen.

Tegnap tárgyalta a nagyváradi büntető bíróság ez ügyben. A tárgyalás folyamán, a rágalom rábizonyosodott **Váci József**re és a törvényszék büntető tanácsa 1 havi fogházzal és 10 korona pénzbüntetéssel sújtotta.

Elgázolásért A mult év őszén történt, hogy **Földesi Géza** száguldó szekerevel **Kovács Margit** 14 éves cselédleányt elgázolta.

Az elgázolt leánykán át tiportak a lovak és súlyos, de gyógyítható sérüléseivel beszállították a közkórházba. Sokáig sinylette **Kovács Margit** a nehéz zúzódásokat, de mégis teljesen fölépült.

E gondatlanságból okozott súlyos testi sértésért tegnap vonták felelősségre **Földesi Gézát** a törvényszéken.

Tanuk igazolták, hogy **Földesi** vétkes könnyűséggel száguldozott a nagy forgalmu utcán, s így az ő gondatlansága okozta, hogy **Kovács Margit** a kocsi kerekei közé kerül.

Enek alapján a törvényszék büntető-

tanácsa gondatlanságból okozott súlyos testi sértés vétségéért 5 napi fogházzal büntette Földesi Gézát.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR.

Kedd: Bor (Blaha Lajza vendégszereplése).
Szerda: Uff király.
Csütörtök: Koldusdiák.
Péntek: Lotti ezredesei.
Szombat: Virág Lidi (Pintér Imre darabja, a Pintér pár búcsuzása).
Vasárnap délután: New-York szépe, este: Virág Lidi.

Toloncz. Ugy látszik, a társulat csak Blaha Lajza tiszteletére tanulta be Tóth Ede remek népszínművét; az ilyen tiszteletbeli bemutatások pedig rendszeresen nem sokat érnek, mert több bennük a tisztelet, mint a betanulás. Így esett, hogy tegnap majdnem csak Blaha Lajza játékában és énekében gyönyörködhetünk; egyikét láttuk azon alakításainak, melyekkel a magyar népszínművet a változott irodalmi ízlés közepette is színpadon tudja tartani.

Blaha Lajza vendégszereplése Tóth Ede darabjában ünnep lévén a színházra, ezuttal az ünneprejelőkről hallgatunk; csak annyit jegyünk meg, hogy főünneprejelő a rendező, a ki a szereplőket sehoggy sem tudta összetartani. Innen a dúczenések, késések. Ennek daczára egészen jó volt *Krassnay* Kontra Fridolinja és *Szathmáry* Mravcsákja. *Bércsi* olyan pompás zsidó ficsur volt s olyan törőli metszett kisvárosi zsidó jargonban henczegett, hogy viharos derűtséget keltett az egész színházban.

Ez pedig tegnap kivételesen telt házat jelentett.

Pintér Imre népszínműve. Szombaton mutatják be a Szigligeti-színházban s vasárnap megismétlik *Pintér Imre* népszínművét, *Virág Lidit*, meg egyben búcsuföllépése lesz.

A főszezon utolsó előadásai. Hét előadás lesz még a Szigligeti-színházban, esetleg nyolcz a kardalosok hétfői jutalomjátékával s véget ér a főszezon. Csupa búcsuzkodás lesz ez a hét este s egy délután. Közben egy premiere, búcsueste is lesz, a *Pintér-páré*. Persze ezek az esték nem formális búcsuzó-esték lesznek, de a közönség bizonyosan azzá fogja tenni egy-egy kedves távozó színészének utolsó föllépését.

Öt napos szünet. Virágvasárnap után, a nagy héten öt napig zárva lesznek a Szigligeti-színház kapui. A társulat vasárnap este búcsuzik, de hétfőn még a kóristák tartanak előadást és jutalomjátékot. Husvét napján a pót-szezon veszi kezdetét az új szintársulattal.

Blaháné utolsó vendégszereplése. Ma, kedden este utoljára lép föl a búcsut mond Nagyváradnak *Blaha Lajza*, ki a közönség külön óhajlására kérésére, játszik ma este *Gárdonyi Géza* »Bor« című pompás darabjában játssza el *Eszter* szerepét. Bonyos, hogy nagy óvá-cziók fogják betölteni ezt az utolsó búcsuestét.

Szentgyörgyi István a kóristák jutalomjátékán. Április 6-án, hétfőn érdekes estélye lesz a Szigligeti színházban. Ez alkalommal tartja ugyanis a szintársulat buzgó és tevékeny karszemélyzete szokásos jutalomjátékát, amelyre sikerült a derék karszemélyzetnek *Szentgyörgyi Istvánt*, a kolozsvári Nemzeti színház kiváló művészt megnyerni. Az érdekes művészt egyik legjel-sebb szerepét fogja kr-álni és pedig Szigligeti örömbecsű népszínművében

a *Csiganban* a vén cigányt játsza, mely egyik legremekőbb alakítása. Az előadás bérlet-szünetben rendes helyárok mellett tartatik meg. Az előadást már előre is szives és kedves figyelmébe ajánljuk a közönségnek egyrészt a derék kóristák kedvéért, másrészt, mert újból alkalma lesz egy igazán élvezetes estére, midőn viszontláthatja a Szigligeti-színház deszkáin a fabódé egykori szeretett és felejtethetlen *Szentgyörgyi Istvánját*. Mint biztos forrásból értesültünk a kiváló művészt a 48 as asztaltársaság és régi tisztelői nagy ünneppel készülnek fogadni. Tiszta szívből óhajtuk, hogy az este fényes erkölcsi és anyagi sikert biztosítson a mi színházunk kevékeny és fáradhatatlan karszemélyzetének, s hisszük és reméljük, hogy a közönség rajta lesz, hogy a színészet hagyományainak nap számosai kellő jutalomban rész-sülhessenek fáradozásaiért.

S. Blaha Luiza urnőnek,
 a budapesti Nemzeti Színház kiváló művésznőjének utolsó föllépésével:

Szigligeti-Színház.

Folyószám 198.

Bérlet — sz

Ma kedden, 1903 márczius 31-én:

A B O R.

Falusi történet.

S Z E M É L Y E K:

Baracs Imre — — — —	Pintér Imre
Baracs Matyi, az Imre öcscse	Tóth Elek
Baracsné Szunyog Juli, az Imre felesége — — — —	E. Kovács Mariska
Mihály, a Julia nagybátyja —	Bognár J.
Eszter, özvegyasszony, Baracsék szomszédja — — — —	S. Blaha L.
Görs Gábor, bíró — — — —	Szathmáry Árpád
Görs Gáborné — — — —	Benkő Jolán

Mérsékletlen felemelt helyárokkal.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3 órától előre válthatók.

Jegyek előre válthatók színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás 7 órakor

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap szerdán, április 1-én:

Uff király.

Operette.

EGYESÜLETEK.

A kerületi pénztár közgyűlése. A nagyvárad kerületi betegsegélyző peuztar folyó hó 29-én, vasárnap délelőtt 10 ó akor tartotta meg évi rendes közgyűlését, melyet előző vasárnap a közgyűlési kiküldöttek kellő számmal meg nem jelenése miatt meg nem tarthatott. A közgyűlésen Lang József elnököl. Lang József elnök napirend előtt rövid visszapiillantást vet a kerületi betegsegélyző peoztar pár hónap előtt lejárt tíz évi működésére s megállapítja, hogy az intézmény évről-évre fokozatosan fejlődött s kötelezettségének hova-tovább mind jobban megfelelt. Reméli, hogy a törvény tervébe vett revíziója alkalmával az észlelt hibákat kijavítja majd a törvényhozás, s ez által a jogos panaszokat megszünteti. Felemliti, hogy a kerületi betegsegélyző pénztár a folyó év január hó 25 én ülte meg fennállásának tizedik évi fordulóját. A felállítani szándékolt kóroda ügynek tanulmányozására az igazgatóság ki is küldött egy bizottságot, mely rövid idő alatt már össze is fog hivatalni. A közgyűlés örömmel vette tudomásul a kórház felállítása iránt megindított mozgalmat s Rák s V. Vilmos az esetben, ha a kórház céljaira gyűjtés eszközöletik, a maga részéről 50 korona adományt ajánlott föl.

A bemutatott zárszámadást és vagyon mérleget a közgyűlés elfogadta s a felmentvényt a feltgyelő bizottságnak és igazgatóságnak megadta. Ezen zárszámadás szerint 1902-ik évi bevétel és kiadás volt 93622 kor. 46 fillér, 13157 kor. 57 fillér egyenleg mint pénztári maradvánnyal. Végül megejtették a választásokat.

NYILTTÉR.

Olcsó ezüst-bevásárlás!!

A m. kir. fémjelző hivatal által fémjelzett 13 próbás *ezüst evőkészletek* 5%, *gyertyatartók* és *girandolok* 6%, krajczár grammja

DEUTSCH SIMON

ékszerésznél

Nagyvárad, Bémer-tér.

TAVIRATOR.

A készfzetési törvényjavaslatok.

Budapest, márcz. 30. (Saj. tud. táv.) *Lukács László* pénzügyminiszter ma benyújtotta a készfzetésekről szóló törvényjavaslatot.

Dankó halálához.

Szeged, márczius 30. Szeged város tanácsa ma délelőtt tartott ülésén elhatározta, hogy fedezi Dankó Pista hazaszállításának költségeit, a temetésen tesületileg jelenik meg. A holttest kedden éjjel érkezik Szegedre. A hatóság Tömörkény István városi könyvtárost küldte Budapestre, hogy gondoskodjék a tetem hazaszállításáról. A temetés szerdán délután 3 órakor lesz. Az egyházi szertartást a közművelődési palota előtt Varga Ferencz apátplébános fogja végezni fényes segédlettel. A búcsuztatót Tömörkény István fogja mondani. A temetői bizottság ingyen diszsihelyet ad az elhunyt művészeknek. A temetésen az összes szegedi cigányzenekarok fognak játszani. A Dugonics-társaság és a szegedi ujságok, továbbá a szegedi írók társasága koszorút tesz a ravatalra. Az utóbbi mint a temetés rendezője külön gyászjelentést adott ki. (M. T. I.)

A bolgár kormányválság.

Szófia, márcz. 30. A bolgár távirati ügy-nökség jelentti: Gesov missziója meghiusult. A fej-d-lem Danev-et bizta meg a kabinetlakitással. (M. T. I.)

Zágrábi ifjusági tüntetések.

Zágráb, márczius 30. (Saj. tud. táv.) A horvát fővárosban nap-nap után megismétlődnek az utcai zavargások. Ma délben 12 órakor mintegy 200 egyetemi hallgató csoportosult a rendőrség épülete előtt és a letartóztatott 5 társuk szabadon eresztését követelték. Kövekkal ostromolták a rendőrséget, míg végre a rendőrök rohammal beszorították a tüntetőket a rendőrségi épületbe. A főkapitány

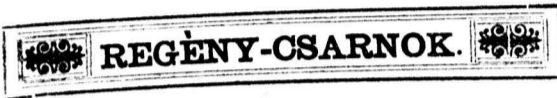
itt kihallgatta a tüntető ifjuságot, s délután elfogott társaikat szabadon bocsátották.

Papp J. János püspök megerősítése.

Budapest, márcz. 30. (Saj. tud. táv.)
A Pester Lolyd értesülése szerint Papp J. Jánost, a választott aradi gör. kel. püspököt a kormány kedvező előterjesztésére Ő felsége megerősíti.

A zágrábi tüntetések.

Zágráb, márczius 30. Az országos kormány felszólította a magyar államvasutak üzletvezetőségét, hogy az államvasutak épületén lévő feliratnak a tüntetések következtében elrendelt megváltoztatását egyelőre tartsa függőben. (M. T. I.)

Tüzzel-vassal.

Irta: Sienkiewicz Henrik. 227

A szobában türethetlenné lett a meleg, a pára. Az asztal, amelyen hus- és kenyérdarabok heverték és amelyről ömlött a pálinka utálatos látvány volt. Végül jönnök, jobban mondva, boszorkányok jöttek be, akikkel Chmielnickij a jövőnd mondásukat hallgatva, rendszerint éjfélig ivott együtt. Különös teremtések voltak, egy részük van, összeasztott és sárga arcbőrű, másik részük meg a fiatalsága virágában. Viaszról, buzaszemekből, a vízhabjából, az üvegek fenekéről és tenyérből jósoltak. A tiszték és a fiatalabb nők csakhamar hangos tréfálkozás és nevetés között mulatoztak. Kisiel közel volt az ájuláshoz.

— Köszönjük a sziveslátást, hetman, — szólt gyenge hangon.

— Holnap én megyek hozzád ebédre, Kisiel! — felelt Chmielnickij. Most pedig menj; Doniec az embereivel majd hazavezet benneteket a szállásokra, hogy valami bajotok ne essék.

A követek köszöntek és elmentek. Odakint Doniec már várt rájuk az embereivel.

— Oh Istenem, Istenem! — sóhajtott Kisiel, arczát a tenyerébe temetve.

A menet lassan haladt a követek lakása felé. Csodálkozva látták, hogy minő változás történt.

Chmielnickij a követeket a különböző városrészekbe szállásolta el, hogy ne jöhessenek egykönnyen össze tanácskozni.

Kisiel vajda kimerülten, a lábán alig állva dőlt az ágyába másnap még csak látni sem akart senkit. Délben azután magához hívatta Skrzetuskit.

— Mit műveltél, szólt hozzá, mit műveltél? Koczkára tetted a magad életét és a miénket is.

— Fenséges vajda, mea culpa! felelt a lovag. Valósággal eszméletlen állapotba estem és százszor inkább meghaltam volna, semhogy ezt a szégyenletes dolgot végignézzem.

— Chmielnickij észrevette a cselekedeted értelmét és célját! Alig tudtam a bestia előtt lakargatni a valót. Ma ide fog jönni hozzám és valószínűleg kérdőre von majd téged. Mondd neki, hogy az én parancsomra vezettél el a katonákat.

— Mától kezdve Bryowski veszi át ismét a parancsnokságot, már jobban van.

— Annál jobb, mert neked ezekhez az időkhöz nagyon is nem illően vastag a nyakad! Nem talállok az eljárásodban más megróni való, mint a vigyázatlanságot, de tekintetbe veszem, hogy fiatal vagy és nem tudod magadba fojtani az érzelmeidet és nem tudod tűrni a fájdalmat.

— A fájdalmat már megszoktam, fenséges vajda, csak a szégyent nem tudom tűrni.

Kisiel felszisszent, mint a beteg, akinek

fájó testrészét érintik, azután keserű nevetéssel így szólt:

— Az ilyen szavak az én mindennapi kenyerem. Azelőtt sirtam, ha ilyesmit hallottam, de ma már nincsenek könnyeim.

Skrzetuskinak elszorult a szive és őszinte részvételt érzett az aggastyán iránt, ki nek arczáról visszatükrözött a vértanúság, mely életének utolsó napjaiban megkettőzte testi és lelki szenvedéseit.

— Fenséges vajda, szólt, Isten a tanum, hogy csak a jelenről beszéltem, amikor ti ország-nagyok és zászlósúrak fejet hajtotok olyan csavargó előtt, aki csak bitófát érdemel.

— Az Isten áldjon meg, te fiatal vagy és derék ember és én tudom, hogy jó szándékkal beszéltél! De ugyanazt, amit te mondtál, mondja Domokos herceg is és vele és utána az egész hadsereg, a nemesség, az országgyűlésen és a fél köztársaság, a gyűlöletnek egész terhe pedig engem sújt.

— Mindenki úgy szolgálja a hazát, s ahogy tudja. Csak az Isten fordítsa feléje a jóakaratot. Ami pedig Jeremiás herceget illeti, ő szívvlelélekkel szolgálja a hazát.

— Ot hirnév környezi, amelyet élvezi. De mi van velem? On joggal mondtad, hogy az Isten fordítja felénk a jóakaratot és legalább a sirban legyen azoknak nyugalomuk, akik névtelenül oly sokat szenvednek.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A szőlőbirtokosság figyelmébe!

A nagyvárad hegyen az általános szőlőmunka napszám a hét folyamán 60 kr. (120 fillérben) alakult.

Nagyvárad, 1903. márczius 30.

Márkus János, hegybíró.

Az osztálysorsjáték tegnapi húzásánál a következő nagyobb nyeremények sorsoltak ki:

- 400.000 koronát nyert: 29033.
- 25 000 koronát nyert: 20093.
- 10 000 koronát nyert: 46135.
- 5000 koronát nyert: 79491.
- 2000 koronát nyertek: 10611 12596 14027

- 17758 19410 28730 32817 40228 43816 45028
- 47382 47987 48361 54131 53925 58027 60648
- 69522 75405 76727 85937 90445 92785 93908
- 10832.

- 1000 koronát nyertek: 1088 6984 12740
- 19478 21927 24817 27991 29290 31110 31996
- 35837 36566 37399 37641 40347 42749 47107
- 47116 54969 56944 57321 57379 62386 67232
- 68743 70599 71407 75246 79410 80540 82320
- 83965 84322 88064 89541 97256 98447 101400
- 101859 106497 107888 107492.

- 500 koronát nyertek: 14880 1648 2215
- 4927 5492 9602 9822 11226 12550 14343
- 14866 15042 15660 21340 22948 22958 23907
- 27129 27326 27638 28245 29385 29571 30569
- 31960 35087 35591 38066 38086 38508 39871
- 40670 42695 42984 43538 44806 44924 45277
- 45354 46354 46672 47760 48799 51478 56609
- 55555 56556 58761 59381 60671 62619 64724
- 65203 65262 65599 67508 60040 68808 69688
- 63846 72817 73056 76603 77112 79077 82832
- 83755 84286 86378 87469 87541 88503 89262
- 91125 93426 93338 94628 98770 101252
- 101264 168444 103688.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

Értéktőzsde.

	Budapest, márcz. 30.
Osztrák hitel	697.—
Magyar hitel	701.—
Allamvasut	—
Rimamurányi	509.50
Magyar jelzálog	472.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határídők.

	Budapest, márcz. 30.
Buza októberre	8.91
Buza áprilisra	8.96
Tengeri	8.16
Rossz okt.	6.58
Zab ápr.	—
Káposzta, repce, aug.	6.96

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1903. márcz. 30-án.

Magyar aranyjáradék 4	121.46
Magyar koronajáradék	92.76
Magyar vasuti köl sön aranyban 4 1/2	—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	99.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	99.50
Horváth szlavonföldtehermentési kötvény	200.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	168.75
Osztrák járadék papirban	100.50
Osztrák járadék papirban	100.50
Osztrák járadék aranyban	121.50
Osztrák korona járadék	101.—
Osztrák államsorsjegyek	154.—
Osztrák magyar bank részvény	15.96
Magyar hitelbankrészvény	750.—
Osztrák hitelintézet részvény	695.—
Párisi vista	95.35
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.07
Németbirodalmi márka	117.—
Londoni vista	23° 75
20 márkás arany	28.42

SZERKESZTOI POSTA.

Szomoru fűs. Tréfának még megjárta, abban a versben személyes vonatkozásokat keresgélni; **találni** azonban akkor sem lehet azon egyszerű oknál fogva, hogy a hol **nincs**, ott a végrehajtó sem talál.

T. munkatársainkat, kik a husvét mellékletre dolgozatokat szántak, felkérjük, sziveskedjenek czikkeiket mielőbb beküldeni.

A szerkesztőket felélik:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Kiadó lakás.

A Kossuth-utcai Mezey-házban a II-ik emeleten egy **6 szobás utcai lakás** f. évi május 1-től kiadó. Bővebbet a ház mesternél. 180.

Hirdetmény.

A Nagyvárad takarékpénztár, Bihar megyei kereskedelmi-, ipar- és terményhitelbank, Bihar megyei takarékpénztár és Gazdasági és iparbank bejegyzett nagyváradai czégek ezennel közhírré teszik, hogy f. é. február hó 15. napjától kezdődőleg a betéti kamatlábat a következőleg állapították meg:

Az intézetek fizetnek:

1. Egy zárlattól a másik zárlatig heverő tőkék után 4 % -ot. 2. A zárlatközi időben legalább 4 hóig heverő tőkék után 3 1/2 -ot. 3. A zárlatközi időben nem teljes 4 hóig heverő tőkék után 3 % -ot. 4. Olyan tőkék után, melyek az intézetnél legalább 4 hóig hevernek, de betéti idejük a zárlat által megszakított olyképpen, hogy a zárlat időpontjáig még 4 hó el nem telt:

- a zárlat előtti időre 3 % -ot
- a zárlat utáni időre 3 1/2 % -ot

A zárlat minden év június hó 30-án és december hó 31-én eszközöltetik és a kamatok a fenti kamatláb szerint tőkésítetnek.

A 10 % os jövedelmi adót a betevő megterhelése nélkül az intézetek fizetik.
Az intézeteknél elhelyezett régi betétekre nézve a most megállapított kamatláb f. é. április hó 1-8 napjától kezdődőleg lép érvénybe.

Nagyvárad 1903 február hó 14-én.

Nagyvárad takarékpénztár r. t.
Biharm. keresk., ipar- és terményhitelbank r. t.
Bihar megyei takarékpénztár r. t.
Gazdasági és iparbank r. t.

Uj czipőüzlet!

Aranyi Albert

kizárólagos czipő áruháza
Nagyvárad, Fő-utcza,

Huzella M. czéggel szemben 194.

Különlegesség

férfi, és női
gyermek czipőkben.

Szolid kiszolgálás! Szabott árak!

Uj czipőüzlet!

Pályázati hirdetmény.

Az ujonnan alakult »Nagyvárad Hitelbank részvénytársaság« a főkönyvelői állás pályázat útján leendő betöltését határozta el, — ennél fogva felhívja pályázni kívánókat, hogy ez iránti kérvényüket Weisz Izidor vezér-igazgató urhoz Nagyváradon, április hó 10-ig adják be.

Az igazgatóság a pályázótól megköveteli, hogy az fedhetlen előéletű, magyar honpolgár, már más pénzügyi intézményben alkalmazott, szakavatott és mérleg-képes könyvelő legyen.

Az állás május 10-én elfoglalandó. Megfelelő óvadék-képesség kívánatik és évi fizetésül egyelőre 2000 korona biztosítottatik.

Nagyváradon, 1903. évi márczius hó 28-án tartott igazgatósági ülésből.

219

A »Nagyvárad Hitelbank részvénytársaság« igazgatósága.

A

Polgári Takaré- és segélyszövetkezet
folyó év elején nyitotta meg

8-ik évtársulatát,

melybe résztvenni óhajtók

e hó végéig mulasztási illeték nélkül vétetnek fel.

Befizetés hetenként 3-szor, u. m.:

Vasárnap d. e. 9—11 óráig

Szerdán d. u. 3—5 »

Pénteken d. u. 3—5 »

teljesíthetők.

Jelentkezők mindennap felvétetnek a szövetkezet üzlethelyiségében (Kossuth Lajos-u. 4. sz.) 179

SZOBEL ADOLF

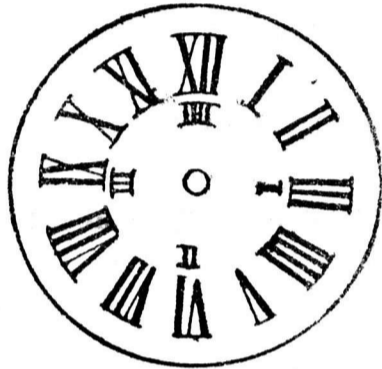
női ruha és confectioné készitési
műterem
Nagyváradon, Fő-utcza. (Bartsch-ház).

Ajánlja szakmájába vágó mindenféle ruhák divatos elkészitését, ugymint: utczai és estői toilették, angol és francia szabásu ruhákat, kosztümöket. Sport-ruhák mindenemű fazonban,

Vidéki megrendelőktől ruhaderék beküldése kivántatik mérték helyett. 148

Számos kitüntetés!

Számos kitüntetés!

DADAY JÓZSEF utóda

Mezey Dezső

műlakatos és toronyórás

Nagyvárad, Szent János-utcza 320. sz.

Van szerencsém a m. t. közönség b. figyelmét felhívni a mai kor igényeinek teljesen megfelelő és a legmodernebbül berendezett

műlakatos és toronyóra műhelyhelyiségemre,

hol több kiállításon kitüntetett szerkezetű TORONYÓRAIM vörös fémből készült főkeretekkel s a felhuzást könnyítő, a legcélszerűbb módon alkalmazható külön mozgó orsókkal s a súlyemelő czinkezett vassodronyköteleket tartó vashengerekkel és ingaszabályozó csavarokkal vannak ellátva.

KÉSZ TORONYÓRAIMNAK jótállás felelősség mellett felállitását is elvállalom, melyek pontos járásáért szavatolok.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradtam kiváló tisztelttel

MEZEY DEZSŐ,

műlakatos és toronyórás.

216

Egy fillérbe

sem kerül meggyőződni, hogy melyek a tavaszi és nyári idény legválogatottabb ujdonságai, ha a n. é. hölgyközönség egy pillanatra betekint

EISLER BERTALAN

női divat, rövidáru és kézimunka kereskedésébe
Nagyvárad, Olaszi, Fő-utcza.

Dus választékban most érkeztek meg: Excentrik gyermekruhák, kötények, batiszt és selyem fejkötők. Ruha diszek, szalagok, csipkék és himzések. Kézimunkák, himző, kötőselmek és pamutok. Arcz- és menyasszonyi fátvok. Mindennemű piperezkek. Női- és gyermek zsebkendők, gallérok, kézelők.

Zacharias keztyűk és minden létező rövidáru cikkek.

Női NAPERNYŐK mélyen leszállított árban.

Egy fillérbe sem kerül bizonyosságot szerezni, hogy üzletem a legolcsóbb beszerzési forrás!

204